

Respublika OAK jurnali

ISSN 2181-4201

TA'LIM TRANSFORMATSIYASI

ILMIY-METODIK JURNALI

10.00.00 FILOLOGIYA FANLARI

13.00.00 PEDAGOGIKA FANLARI

SENTYABR 2026, 6-SON

BUXORO DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI

<https://etjournal.buxdpi.uz>

**BUXORO DAVLAT
PEDAGOGIKA
INSTITUTI**

BUXORO DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI

TA'LIM TRANSFORMATSIYASI ILMIY – METODIK JURNAL

№. 6

BUXORO – 2026

XORIJIY TIL O'QITUVCHILARI TOMONIDAN FRANSUZ TILINI O'RGATISHDA QO'LLANILADIGAN METODOLOGIK TAMOYILLAR

Hojiyeva Gulchehra Salimovna,

Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent.

Buxoro shahri, O'zbekiston.

Email: gulchehrahhojiyeva88@gmail.com

Annotatsiya : Mazkur maqolada fransuz tilini xorijiy til sifatida o'qitishda qo'llaniladigan metodologik tamoyillar, ularning shakllanishi va tarixiy taraqqiyoti tahlil qilinadi. Unda metodologiya, metod, ta'lim metodi, texnika, faoliyat va resurs kabi asosiy didaktik tushunchalarning mazmun-mohiyati yoritilgan. An'anaviy, bevosita, faol, audio-og'zaki, audiovizual metodologiyalar hamda kommunikativ yondashuvning o'ziga xos tamoyillari qiyosiy tahlil qilinadi. Shuningdek, ularning zamonaviy fransuz tili ta'limidagi nazariy-metodik ahamiyati asoslab beriladi.

Tayanch so'zlar: xorijiy til, metodologik tamoyillar, ta'lim metodi, resurs, méthodologie traditionnelle, méthodologie directe, méthodologie active, méthodologie audio-orale, méthodologie audiovisuelle, approche communicative.

МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ПРИНЦИПЫ, ИСПОЛЬЗУЕМЫЕ ПРЕПОДАВАТЕЛЯМИ ИНОСТРАННЫХ ЯЗЫКОВ ПРИ ОБУЧЕНИИ ФРАНЦУЗСКОМУ ЯЗЫКУ

Хожиева Гульчехра Салимовна,

доктор философии (PhD) по филологическим наукам, доцент.

г. Бухара, Республика Узбекистан.

E-mail: gulchehrahhojiyeva88@gmail.com

Аннотация: В статье анализируются методологические принципы, применяемые при обучении французскому языку как иностранному, их становление и историческое развитие. Раскрываются содержание и сущность таких основных дидактических понятий, как методология, метод, метод обучения, техника, деятельность и ресурс. В сравнительном аспекте рассматриваются специфические принципы традиционной, прямой, активной, аудио-устной и аудиовизуальной методологий, а также коммуникативного подхода. Кроме того, обосновывается их теоретико-методологическое значение в современном обучении французскому языку.

Ключевые слова: иностранный язык, методологические принципы, метод обучения, ресурс, méthodologie traditionnelle, méthodologie directe, méthodologie active, méthodologie audio-orale, méthodologie audiovisuelle, approche communicative.

METHODOLOGICAL PRINCIPLES USED BY FOREIGN LANGUAGE TEACHERS IN TEACHING FRENCH

Hojiyeva Gulchehra Salimovna,

Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor.

Bukhara, Uzbekistan.

E-mail: gulchehrahhojiyeva88@gmail.com

Abstract. This article analyzes the methodological principles employed in teaching French as a foreign language, their formation, and historical development. It elucidates the content and essence of such key didactic concepts as methodology, method, teaching method, technique, activity, and resource. The specific principles of traditional, direct, active, audio-oral, and audiovisual methodologies, as well as the communicative approach, are comparatively analyzed. Furthermore, their theoretical and methodological significance in contemporary French language education is substantiated.

Keywords: foreign language, methodological principles, teaching method, resource, méthodologie traditionnelle, méthodologie directe, méthodologie active, méthodologie audio-orale, méthodologie audiovisuelle, approche communicative.

Kirish. Ma'lumki, tilni o'rganish, aniqroq aytganda, talabalarning til o'rganishga bo'lgan munosabati ko'plab omillarni qamrab oladi. Bu jarayonda ta'lim tizimi, shubhasiz, hal qiluvchi ahamiyatga egadir. Biroq mazkur jarayonga ta'sir ko'rsatuvchi boshqa jihatlari ham mavjud bo'lib, ulardan biri tilni o'rganishga jamiyat tomonidan beriladigan ijtimoiy baho bo'lib hisoblanadi.

Zamonaviy jamiyatda shaxslararo munosabatlarning rivojlanishi, turizm, ta'lim, sanoat, kasbiy faoliyat, madaniy aloqalar hamda ommaviy axborot vositalaridan foydalanish kabi omillar xorijiy tillarni bilishga bo'lgan ehtiyojning tobora ortib borishiga olib kelayotir. Bundan tashqari, yangi texnologiyalarning rivojlanishi xorijiy tillarni mehnat bozoriga va umuman, kommunikatsiya olamiga integratsiyalashuvning muhim vositasiga aylantirmoqda.

Shu nuqtayi nazardan, xorijiy tillarni puxta egallash boshqa xalqlarning urf-odatlarini va o'ziga xos xususiyatlari bilan tanishish imkonini beribgina qolmasdan, shaxslararo munosabatlarni rivojlantirishga, shaxsning har tomonlama shakllanishiga, qardosh-noqardosh mamlakatlar, ularning tillari va madaniyatiga hurmat bilan munosabatda bo'lishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, xorijiy tilni o'rganish insonning o'z ona tilini yanada chuqurroq anglashiga ham yordam beradi, deyish mumkin. Shu boisdan, bugun Respublikamiz ta'lim tizimida o'tkazilayotgan tub islohotlar natijasi o'laroq, chet tillarini birinchi sinfdan boshlab uzluksiz o'qitishning yo'lga qo'yilishi “Mamlakatimizda xorijiy tillarni o'rgatish bo'yicha kelajak uchun mustahkam poydevor bo'ladigan yangi tizimni yo'lga qo'yish vaqti-soati kelganligini, biz raqobatbardosh davlat qurishni o'z oldimizga maqsad qilib qo'yan ekanmiz, bundan buyon maktab, kollej va oliy o'quv yurti bitiruvchilari kamida ikkita chet tilini mukammal bilishlari shart”¹ ekanligi o'zining yaqqol isbotini topadi. Shundan kelib chiqib, hozirda respublikamiz maktablarida fransuz, ingliz, nemis, italyan, koreys, xitoy, ispan, hind va arab² kabi xorijiy tillar boshlang'ich sinflardan oq tadbiq etilib, ayniqsa, fransuz tilini o'rganishga e'tibor yil sayin ortib borayotganligini ta'kidlash o'rinli.

Tadqiqot obyekti. Bugungi zamonaviy dunyoda fransuz tili bo'yicha o'quv dasturlarida metodologik jihatdan nazarda tutilgan holatlar bilan o'qituvchilarning real dars jarayonidagi faoliyati o'rtasidagi munosabat haqida dalillar yetarli emasligini ta'kidlash muhim. Boshqacha aytganda, ta'lim jarayoni amalda qaysi metodologik tamoyillar asosida tashkil etilayotgani fanda yetarlicha o'rganilmagan.

Shu o'rinda, *metodologik tamoyillar* haqida so'z yuritganda aytish mumkinki, *Fransuz tili didaktikasi lug'ati*³ga ko'ra, ular til o'rganishning turli sohalarida: *yozma va og'zaki nutqni tushunish, yozma va og'zaki nutqni ifodalash, grammatika, leksika, fonetika va madaniyat kabi yo'nalishlarda qanday faoliyat yuritish va ish olib borish masalalariga universal hamda izchil javob berishga qaratilgan, tarixan muayyan davrga xos shakllangan konseptual konstruksiyalardir*. Ular ko'p yillar davomida turli kontekst va turli kontingentlarda faoliyat yurituvchi ko'plab tadqiqotchilar hamda ta'lim sohasi mutaxassislarining e'tiborini jalb qilib kelgan. Shulardan kelib chiqib, quyida mazkur mavzu bilan bog'liq ayrim atamalarni aniqlab olish lozim. Jumladan:

Metodologiya (yunoncha *methodos*-metod va *logos*-ta'limot) atamasi umuman, ilmiy

¹ Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.Мирзиёевнинг 2021-йил 6-майдаги чет тилларни ўқитиш тизимини такомиллаштириш чора-тадбирларига бағишланган видеоселектор йиғилишидаги нутқи. Электрон ресурс: <http://www.gazeta.uz.videoselector>.

² <https://fledu.uz/>

³ Dictionnaire de Didactique du Français, 2003.

metod haqidagi, xususan, ayrim fanlarning metodlari haqidagi fan⁴ bo‘lib, *Fransuz tili didaktikasi lug‘ati*⁵da qayd etilganidek, tillar pedagogikasining asosiy obyektni tashkil etuvchi o‘qitish, o‘rganish hamda ushbu ikki jarayonni o‘zaro bog‘lashning barcha usullarini anglatadi. Weisbord⁶ning ta’kidlashicha, metodologiya mantiqning bir qismi bo‘lib, uning maqsadi muayyan obyektlar tizimiga oid bilimlarni egallash jarayonini belgilab beruvchi tartib va usullarni ko‘rsatishdan iboratdir.

Metod esa, *yunoncha* “metodos” (tadqiqot usuli, yo‘li) so‘zidan olingan bo‘lib, izlanish yoki bilish yo‘li, nazariya, ta’limot sifatida:

- a) tabiat va jamiyat hodisalarini bilish, tadqiq qilish usuli;
- b) usul, uslub⁷ – ma’nolarini anglatadi.

Shuningdek, Weisbord muayyan maqsadlarga erishishga qaratilgan usullar majmuasi *metod* deya atalishini ta’kidlab, uni ma’lum maqsadga erishish vositasi, ya’ni belgilangan natijaga erishish uchun tafakkurni oqilona yo‘naltirish usuli sifatida ta’riflaydi hamda ta’limning o‘z metodologiyasi va texnikalari mavjud bo‘lib, metodlar hamda texnikalarni ta’limni amalga oshirishning vositalari deb hisoblaydi⁸.

Fransuz tili didaktikasi lug‘atida esa, metodlar “til didaktikasida yagona metodologik tamoyil asosida amalga oshirilishi lozim bo‘lgan jarayonlar majmuasi”⁹ sifatida izohlanadi.

Umumiy olganda, *metodni* o‘quv materialini qanday tashkil etish, qanday usullar orqali o‘zlashtirish va qanday kompetensiyalarni shakllantirishni ko‘rsatib beruvchi tizim¹⁰, deyish mumkin bo‘ladi.

Ta’lim metodi (usuli)ni – ta’lim oluvchi va ta’lim beruvchining ma’lum maqsadga qaratilgan, birgalikdagi faoliyatini tashkil qilishning muayyan tizimga solingan yo‘l-yo‘rig‘i sifatida ta’riflash mumkin¹¹.

Weisbord esa *ta’lim metodi* – muayyan maqsadlarga yo‘naltirilgan holda shaxsning o‘rganish jarayonini tashkil etuvchi, mantiqan muvofiqlashtirilgan bosqichlar va texnikalar majmuasi ekanligini ta’kidlaydi. Har qanday metod o‘z faoliyatini texnikalar vositasida amalga oshiradi, o‘qitish texnikalari esa o‘rganish jarayonini yo‘naltirish shakllaridir¹².

Shu bois, **texnika** tushunchasini ham aniqlashtirish zarur. *Fransuz tili didaktikasi lug‘atida texnika* o‘qitish yoki o‘rganishning muayyan elementi bilan bevosita bog‘liq bo‘lgan jarayon yoki jarayonlar majmuasi sifatida ta’riflanadi. Masalan, u muayyan o‘quv materiali, resurs yoki ish shakli bilan bog‘liq faoliyatni ifodalashi mumkin¹³. Weisbord *texnikani* metodning tarkibiy qismi, metodni amalga oshirishda foydalaniladigan vosita yoki jarayon sifatida baholaydi. Boshqacha aytganda, *texnika har qanday metodning o‘zaro ta’sirga kirishuvchi ko‘plab tarkibiy qismlaridan biridir*¹⁴.

Shuningdek, *Fransuz tili didaktikasi lug‘atida faoliyat* tushunchasiga ham ta’rif berilib, faoliyatni ko‘p ma’noli atama sifatida kognitiv operatsiyalarni, ya’ni ko‘pincha ong ostida amalga oshiriladigan aqliy jarayonlarni (aniqlash, taqqoslash, yodda saqlash va boshqalar), masalan, gazeta o‘qishni; shuningdek, savollarga javob berish, umumlashtirish, o‘yinda

⁴ Ўзбек тилининг изоҳли луғати. 5 жилдлик. 2-жилд. – Тошкент, “Ўзбекистон миллий энциклопедияси”, 2008. – Б.583.

⁵ O‘sha manba.

⁶ Weisbord, (1995). *Methodology, Approaches and Techniques*. New York: Hammond/Royal.

⁷ Ўзбек тилининг изоҳли луғати. 5 жилдлик. 2-жилд. – Тошкент, “Ўзбекистон миллий энциклопедияси”, 2008. – Б.582.

⁸ Weisbord, (1995). *Methodology, Approaches and Techniques*. New York: Hammond/Royal.

⁹ Dictionnaire de Didactique du Français, 2003.

¹⁰ Hojiyeva, G.S. Xorijiy til amaliy mashg‘ulotlarini tashkil etishda zamonaviy pedagogik texnologiyalardan samarali foydalanish usullari. Monografiya. – Buxoro: “Sadriiddin Salim Buxoriy” Durdona, 2026. – B.24.

¹¹ Jalolov J.J. Chet til o‘qitish metodikasi: chet tillar oliy o‘quv yurtlari (fakultetlari) talabalari uchun darslik. – O‘qituvchi, 2012. – B.432.

¹² Weisbord, (1995). *Methodology, Approaches and Techniques*. New York: Hammond/Royal.

¹³ Dictionnaire de Didactique du Français, 2003.

¹⁴ O‘sha manba.

ishtirok etish kabi mashqlarni anglatishi¹⁵ ko'rsatib o'tilgan. Ularni dialoglar, televizion axborot dasturlari, qo'shiqlar, grammatik mashqlarni o'rganish vositasi sifatida ham xizmat qiladi, deyish mumkin.

Shunga muvofiq, *Pendanx o'quv faoliyatining* muhim rolini ta'kidlaydi. Mazkur faoliyat orqali *talaba muayyan sharoitlarda lingvistik materialni qayta ishlashga qaratilgan operatsiyalarni amalga oshiradi*. Dars jarayonida o'qituvchi talabalarga til materialini qayta ishlashning muayyan operatsiyalarini shakllantiruvchi turli faoliyatlarni taklif etadi. Bular tilning “tabiiy” faoliyatlari, masalan, rolli o'yinlar yoki institutsional ta'limga xos faoliyatlar, xususan, grammatik mashqlar bo'lishi mumkin. Ushbu faoliyatlar ta'lim vaziyatida amalga oshiriladi, lingvistik materialni qayta ishlashga qaratilgan vazifalarni bajarishni ko'zda tutadi va o'rganish strategiyalarini amaliyotga tatbiq etadi¹⁶.

Faoliyatlarning uchta asosiy kategoriyasi ajratiladi¹⁷:

1. *Mahsuldor faoliyatlar* — gaplar tuzish, shaxsiy fikr va mulohazalarni ifodalash;
2. *Tushunishga yo'naltirilgan faoliyatlar* — kontekstga muvofiq so'zlarni tanlash yoki matndan muhim elementlarni ajratib olish;
3. *Intuitiv yoki metalingvistik faoliyatlar* — kontekst asosida ma'noni taxmin qilish, konseptualizatsiya mashqlari va turli gaplarni o'zaro taqqoslash.

Pendanxning fikricha, o'quv faoliyatining asosiy funksiyalari quyidagilardan iborat:

- kashf etish va o'rganish funksiyasi — talabalarni yangi madaniy axborot va ilgari noma'lum kommunikativ qadriyatlar bilan tanishtirish;
- tizimlashtirish funksiyasi — yangi til materialini o'zlashtirish, lingvistik shakllarning turli qo'llanish holatlarini konseptual anglash, matn tuzilishini aniqlash;
- baholash funksiyasi — talabaga o'z o'zlashtirish darajasini aniqlashga yordam berish¹⁸.

Ma'lumki, **resurs** (fransuzcha *ressource* – yordamchi vosita, usul; pul mablag'i) — inson turmush sharoitini yanada yaxshilash uchun zarur bo'lgan narsalarning mavjud zaxirasi¹⁹ bo'lib, Xorijiy tillarni o'rganish nuqtayi-nazaridan, resurslar umumiy va tizimli ta'lim kontekstida o'qitish-o'rganish jarayonini yengillashtiruvchi barcha vositalarni anglatadi. Ular axborotga kirishni osonlashtirish, kompetensiyalar va ko'nikmalarni egallash, shuningdek, munosabat va qadriyatlarni shakllantirishga xizmat qiladi²⁰.

Fransuz tili didaktikasi lug'atiga ko'ra, uzoq vaqt davomida til o'qitish resurslari asosan kitoblar shaklidagi o'quv materiallaridan tashkil topgan bo'lib, ularda badiiy yoki boshqa turdagi matnlar, grammatik mavzularni taqdim etuvchi dialoglar va nihoyat, mashqlar berilgan²¹. 1960-yillardan boshlab xorijiy tillarni o'qitishda kitoblar bilan bir qatorda magnit yozuvlar, qo'shiq yozilgan audiokassetalar, diafilmlar kabi qo'shimcha vositalar rivojlana boshladi. Keyinchalik videolar va CD-ROMlar, kitob yoki o'quv qo'llanmalari bilan birga yoki ulardan mustaqil holda qo'llaniladigan resurslar paydo bo'ldi²². 1970-yillarning o'rtalarida adabiy matnlardan ko'ra *autentik materiallar* — gazeta maqolalari, radio va televideniye materiallari, ommabop qo'shiqlar va boshqa real kommunikativ manbalar — xorijiy til darslariga kiritila boshlandi. Ushbu omil talabalarni ona tilida so'zlashuvchilar uchun mo'ljallangan og'zaki yoki yozma nutq bilan tanishtirish imkonini berdi. Keyinchalik DVD singari resurslarning yaratilishi til o'rganuvchilarning mustaqil faoliyati uchun yangi

¹⁵ O'sha manba.

¹⁶ Pendanx, M. (1998). *Les Activités d'apprendissage en classe de langue*. Paris: Hachette.

¹⁷ O'sha manba.

¹⁸ O'sha manba.

¹⁹ Ўзбек тилининг изохли луғати. 5 жилдлик. 3-жилд. – Тошкент, “Ўзбекистон миллий энциклопедияси”, 2008. – Б.379.

²⁰ Chacín J., Peña D., Márquez M. Principes méthodologiques utilisés par les enseignants de français au niveau secondaire. Synergies. Venezuela. N° 5 (2009-2010) pp. 205 – 223.

²¹ Dictionnaire de Didactique du Français, 2003.

²² Chacín J., Peña D., Márquez M. Principes méthodologiques utilisés par les enseignants de français au niveau secondaire. Synergies. Venezuela. N° 5 (2009-2010) pp. 205 – 223.

imkoniyatlarni yaratdi. Talabalar DVD taqdim etadigan dublyaj, bir nechta tildagi subtitrlar kabi yordamchi vositalardan foydalanishlari mumkin bo'ldi. Bundan tashqari, hozirgi raqamli texnologiyar davrida Internet ham o'qituvchilar foydalanishi yoki talabalar mustaqil ravishda o'zlashtirishi mumkin bo'lgan autentik materiallarning keng tarqalishiga xizmat qilmoqda.

Metodlar. Fransuz tilini Xorijiy til sifatida o'rgatish jarayonida bir necha turdagi metodologiyalar kuzatiladi. Jumladan, *shakllangan metodologiyalar*.

Puren²³, Beacco²⁴, Galisson²⁵larning fikriga ko'ra, **shakllangan metodologiyalar** (*Méthodologies constituées*) — tarixiy jihatdan shakllangan, universal va yagona asosli metodologiyalar bo'lib, ular asosan xorijiy tillarni o'qitish-o'rganish jarayonini qo'llab-quvvatlovchi mahalliy va muayyan sohaga yo'naltirilgan texnikalar sifatida namoyon bo'ladi. Bunday texnikalar bir-biridan farqlanadi va o'zaro qarama-qarshi qo'yiladi hamda ta'lim jarayonini tashkil etishdagi turli variantlar yoki muqobillar sifatida qaraladi.

Quyida Puren, Beacco va Galisson tadqiqotlariga asoslangan holda tillarni o'qitishning turli *metodologiyalarini belgilovchi asosiy tamoyillarga* qisqacha to'xtalib o'tiladi²⁶:

An'anaviy metodologiya (*Méthodologie traditionnelle*)

An'anaviy metodologiya, shuningdek, *klassik metodologiya* yoki *grammatika-tarjima metodologiyasi* deb ham ataladi. U XVI asrdan XX asrgacha davom etgan bo'lib, xorijiy tildagi matnlarga, ayniqsa, badiiy asarlarga kirish imkonini yaratishga xizmat qilgan. Mazkur metodologiya yoshlar va kattalar ta'limida qo'llanilishi mumkin.

An'anaviy metodologiya tamoyillari:

- ushbu metodologiya asosiy maqsadi xorijiy tildagi badiiy matnlarni o'qish va tarjima qilish va og'zaki nutqqa ikkilamchi darajada e'tibor qaratish;
- tilni matnlarda uchraydigan va o'rganiladigan qoidalar hamda istisnalar majmuasi sifatida talqin qilish hamda ularni ona tili bilan bog'langanligi;
- matnlarning mazmunidan ko'ra ularning adabiy shakliga ko'proq ahamiyat berish. Ushbu metodologiyada tarjima mashqi sifatida muntazam ravishda “mavzu”dan foydalanilgan hamda gaplarni yodlash til o'rganish texnikasi sifatida qo'llanilgan.
- grammatikani *deduktiv usulda*, ya'ni avval qoida tushuntirilib, keyin ushbu qoidani alohida gaplar tuzish orqali amaliyotga tatbiq etish;
- grammatik mavzularning matnlarda uchrash tartibiga muvofiq o'rganilganligi;
- matnlarning o'qituvchilar tomonidan, asosan, ularning adabiy qiymatiga qarab tanlanganligi; bunda grammatik va leksik cheklovlar hisobga olinmaydi.
- darsning qat'iy tuzilishi mavjud bo'lmay, faoliyat turlarining esa tasodifiy tartibda bir-biriga ulanib kelganligi;
- darsda ona tilidan foydalanilganligi va sinfdagi o'zaro ta'sir asosan bir yo'nalishda — o'qituvchidan — talabalarga tomon amalga oshirilganligi;
- lug'atning kontekstdan tashqarida taqdim etilgan so'zlar ro'yxati shaklida o'rgatilganligi va talaba ularni yoddan bilishi talab qilinganligi.

Bevosita metodologiya (*Méthodologie directe*)

Bevosita metodologiya zamonaviy xorijiy tillarni o'qitishga xos bo'lgan ilk maxsus metodologiya sifatida qaraladi. U an'anaviy metodologiya ichki rivojlanishi natijasida shakllangan bo'lib, ayrim an'anaviy tamoyillarni saqlab qolgan. *Ushbu metodologiya umumiy maqsadi faol metod asosida gapirishni o'rgatishdan iborat bo'lgan*. Mazkur metodga ko'ra, talaba o'rgangan materialini yodda saqlaydi va keyinchalik undan amaliy foydalanadi.

²³ Puren, C. (1988). *Histoire des méthodologies de l'enseignement des langues*. Paris: Nathan-Clé International, Col. DEL.

²⁴ Beacco, J.C. (1995). “La Méthode Circulante et les Méthodologies Constituées” *Le Français dans le monde (Recherches et Applications)*. Numéro spécial “Méthodes et Méthodologies”, janvier, pp. 34-41.

²⁵ Galisson, R. (1999) *La Formation en Questions*. Paris: CLE International.

²⁶ Chacín J., Peña D., Márquez M. Principes méthodologiques utilisés par les enseignants de français au niveau secondaire. Synergies. Venezuela. N° 5 (2009-2010) pp. 205 – 223.

Bevosita metodologiyani tamoyillari:

- lugʻatning ona tilidagi ekvivalentlaridan foydalanmasdan oʻrgatilganligi;
- oʻqituvchining lugʻatni talabalarning imkon qadar tezroq xorijiy tilda fikrlashlarini taʼminlash maqsadida predmetlar yoki rasmlar yordamida tushuntirganligi;
- yozma shakldan foydalanmasdan ogʻzaki tilga ustuvorlik berilganligi, talaffuzga alohida eʼtibor qaratilib, yozma nutqqa esa ogʻzaki tilning “yozuvga tushirilgan” shakli sifatida qaralganligi;
- Xorijiy tilni oʻqitish *induktiv* tarzda olib borilib, bunda qoidalar bevosita va ochiq shaklda oʻrgatilmaganligi;
- oʻqituvchi tomonidan boshqariladigan suhbat, savol-javob mashqlariga ustuvorlik berilganligi.

Ushbu metodologiya bir nechta metodlarga asoslangan:

- 1) *bevosita metod* — ona tilidan xorijiy tilni oʻrganish vositasi sifatida foydalanishdan qochishga imkon beruvchi metod va texnikalar birligi;
- 2) *ogʻzaki metod* — xorijiy tilni darsda ogʻzaki amaliyotda qoʻllashga qaratilgan metod va texnikalar majmuasi. Uning maqsadi amaliy xarakterga ega boʻlib, yozuv ikkilamchi oʻrinda turadi va unga talabalarning ogʻzaki oʻzlashtirgan bilimlarini mustahkamlash vositasi sifatida qaraladi. Ayrim tadqiqotchilar buni ogʻzaki nutqning “yozuvga tushirilgan shakli” deb ataydilar.
- 3) *faol metod* — savol-javob, intuitiv, taqlidiy va takroriy metodlarning majmuasidan foydalanishni, shuningdek, talabaning jismoniy jihatdan faol ishtirokini nazarda tutadi.

Faol metodologiya (*Méthodologie active*)

Ichki va tashqi muammolar natijasida muayyan eklektizm shakllanishi natijasida bevosita metodga asoslangan darslikdan anʼanaviy tarzda foydalanish *faol metodologiyani* vujudga keltirgan boʻlib, u *eklektik* (turli xil metod, yondashuv, gʻoya yoki usullarning eng maqbul jihatlarini tanlab, ularni birgalikda qoʻllashga asoslangan), *aralash*, *ogʻzaki va bevosita metodologiya* deb ham ataladi. Mazkur metodologiya bevosita metodologiyani asosiy tamoyillarini, shuningdek, ayrim anʼanaviy usul va texnikalarni saqlab qoladi.

Faol metodologiya tamoyillari:

- talaffuzni oʻrgatishda bevosita taqlid metodining jarayonlariga ustuvorlik berilganligi. Fonetikada audiovizual vositalardan — grammofon, radio, magnitofon va boshqalardan foydalanish rivojlangan;
- lugʻatni oʻrgatishda ona tilidan tushuntirishlarga murojaat qilish orqali yanada moslashuvchan tus olganlik, yaʼni yangi soʻzlarning maʼnosini tushuntirishda tarjimadan foydalanilganligi;
- xorijiy til darslarida kundalik hayotga oid mavzularni ifodalovchi rasmlar foydalanish; Bu lugʻatni oʻzlashtirishda tushunishni yengillashtirish va tarjimadan imkon qadar kam foydalanish imkonini beradi.
- grammatikani oʻrgatishda *induktiv metodni* qoʻllash orqali sintaksisdan koʻra morfologiyaga ustuvorlik berilganligi;
- grammatika va lugʻatni oʻrgatishda turli strukturalarni keng miqyosda takrorlash;
- motivatsiyaning oʻquv jarayonining muhim tarkibiy elementi sifatida qaralganligi.

Audio-ogʻzaki metodologiya (*Méthodologie audio-orale*)

Audio-ogʻzaki metodologiya bixevioristik psixologiya (inson xulq-atvorini tashqi taʼsirlar, ragʻbatlantirish va mustahkamlash orqali shakllanishini oʻrganuvchi psixologik yoʻnalish) va lingvistik strukturalizmning uygʻunlashuvi asosida shakllangan. Mazkur metodologiya grammatikani oʻqitishda, xususan, sintaktik modellar asosida bajariladigan mashqlarda katta taʼsirga egadir. Lingvistik nuqtayi nazardan, AOM distributiv tahlilga tayanadi.

Audio-ogʻzaki metodologiya tamoyillari:

- sintaktik modellar, almashtirish jadvallari va transformatsiya jadvallari kabi strukturaviy mashqlardan foydalanib, darsda taqdim etilgan strukturalarning ikki asosiy amal orqali o'zlashtirilganligi: gapning kichik birliklarini almashtirish yoki strukturani transformatsiya qilish. Ya'ni, bunda talabalar yangi paradigmatic variantlarni yaratish orqali strukturalarni takrorlash va taqlid qilish hamda ularni keyinchalik mustaqil qo'llay olishlari kerak bo'ladi.
- ushbu metodologiyani maqsadi *xorijiy tilda kommunikatsiyani ta'minlash* orqali til bilishning to'rtta ko'nikmasi — eshitib tushunish va o'qib tushunish hamda gapirish va yozish kompetensiyalarini rivojlantirish. Biroq bunda og'zaki nutqqa ustuvorlik beriladi.
- lug'atning sintaktik strukturalarga nisbatan ikkinchi darajali o'rinda turganligi;
- grammatikaning induktiv va tizimli tarzda, biroq qoidalarni bevosita tushuntirmasdan o'rgatilganligi jihatidan uning bevosita metodologiya namunasiga asoslanishi;
- asosiy strukturalarni intensiv takrorlashdan foydalanish orqali talabalarga grammatik qoidalarni ong osti darajasida o'zlashtirish imkonini berilganligi.

Audiovizual metodologiya (*Méthodologie audiovisuelle*)

Audiovizual metodologiya 1960–1970-yillarda Fransiyada hukmron bo'lgan metodologiya sifatida belgilanadi. Uning asosiy xususiyati *tasvir va tovushdan birgalikda foydalanishdan* iboratdir.

U Shimoliy Amerikada shakllangan. Mazkur metodologiyada xorijiy tillarni o'qitishda til laboratoriyasi katta ahamiyat kasb etgan. Har bir talabaning individual o'rganish usuli hisobga olingan va bunda o'quv jarayoniga yo'naltirilgan deduktiv hamda induktiv xulosalar chiqarish orqali o'rganish texnikasini rivojlantirishga e'tibor berilgan.

Audiovizual metodologiya tamoyillari:

- didaktik vositalarning vizual, og'zaki va yozma materiallardan iborat bo'lganligi;
- audiomateriallarning magnit yozuvlardan, yozma va vizual materiallar esa dialoglar yoki izohlar berilgan “komiks” tipidagi materiallardan tashkil topganligi;
- fonetikasi tuzatish, strukturaviy mashqlar, rasmlarni tasvirlash va o'rganilgan materialni qayta qo'llash mashqlaridan foydalanilganligi;
- ushbu metodologiyaga muvofiq darsning kanonik bosqichlar (muayyan metodologik jarayonning belgilangan tartibda amalga oshirilishini ta'minlovchi asosiy va izchil bosqichlar majmuasi)i quyidagicha bo'lgan: *taqdim etish / tushuntirish → takrorlash / yodlash → qo'llash / mustahkamlash → ko'chirish / o'zlashtirish*;
- o'qitishda bevosita metodologiyada mavjud bo'lgan metodlarning barchasidan, xususan, bevosita metoddan foydalanish; Unda rasmlar bevosita tushunishning boshlang'ich nuqtasi bo'lib xizmat qiladi, ya'ni ona tiliga murojaat qilinmaydi. Ushbu metod leksikani tarjimasiz hamda grammatikani qoida vositasida emas, balki intuitiv tarzda o'rgatishda qo'llaniladi.
- Audiovizual metodologiyani o'rganilishi lozim bo'lgan lug'at va strukturalarni taqdim etish uchun maxsus ishlab chiqilgan dialogik asosiy materialga tayanganligi;
- Og'zaki metodologiyada audiovizual material yozma materialning o'rnini egallashi sababli asosiy dialogning ifodali tarzda taqdim etilishi uni darsda og'zaki faoliyat sifatida samarali qo'llash imkonini berganligi.

Asosiy dialog kontekstda talaba o'zlashtirishi kerak bo'lgan yangi so'zlarni namoyon etgani bois, mazkur metodologiyada leksik va grammatik materiallar intuitiv tarzda o'zlashtiriladi. Natijada talaba dialog va kommunikativ vaziyatni ifodalovchi tasvir o'rtasida assotsiativ bog'lanish hosil qiladi, deyish mumkin. Ushbu metodologiyada *savol-javob metodi* ham qo'llanilib, bunda o'qituvchi va auditoriya o'rtasidagi doimiy o'zaro ta'sir zarur deb hisoblaniladi. Nihoyat, asosiy dialoglarni yodlash va dramatizatsiya qilish hamda strukturaviy mashqlarda *taqlidiy va takroriy metodlar* qo'llaniladi.

Kommunikativ yondashuv (*Approche communicative*)

Kommunikativ yondashuv 1970-yillarda Fransiyada audiovizual metodologiyaga munosabat sifatida shakllangan bo'lib, u “metodologiya” emas, balki “yondashuv” deb

ataladi, chunki u qat’iy va to’liq shakllangan metodologiya sifatida qaralmaydi. Aslida, mazkur yondashuv Yevropa sharoitidagi lingvistik ehtiyojlar bilan bog’liq qator tadqiqotlarning o’zaro uyg’unlashuvi natijasidir.

Kommunikativ yondashuv tamoyillari:

- Ushbu yondashuvning asosiy maqsadi xorijiy tilda *kommunikativ kompetensiyani shakllantirish*dir.
- Mazkur kompetensiyaning turli tarkibiy qismlari rivojlantiriladi. Bular: *lingvistik, sotsiolingvistik, diskursiv, referensial va strategik kompetensiyalar*.
- Bunda o’qitish vositasi sifatida hujjatlarni ishlab chiqish va ulardan foydalanishga e’tibor qaratilib, tahlilning bir necha darajasini birlashtirish, suhbat yoki matnning ijtimoiy-iqtisodiy xususiyatlarini lingvistik realizatsiya va kommunikativ strategiyalar bilan bog’lash ko’zda tutiladi.
- *Mazmunga ustuvorlik beriladi*. Har bir darsda mazmun va sintaksis o’rtasidagi munosabatning aniq namoyon bo’lishiga e’tibor qaratiladi.
- Tilning ijtimoiy o’lchami asosiy materiallar, dialoglar yoki matnlar orqali o’rgatiladi. Dialoglardagi qahramonlar turli ijtimoiy rollarga muvofiq tilning turli registrlaridan foydalanadilar.
- Ta’limning izchilligi chiziqli emas, balki *funksional* xarakterga ega. Ya’ni *material oddiydan murakkabga emas, balki muayyan auditoriya uchun foydali va o’zlashtirish mumkin bo’lgan birliklardan kelib chiqib tanlanadi*.
- Grammatikani o’rgatish dastlab *induktiv* xarakterga ega bo’ladi, keyinchalik grammatik hodisa konseptuallashtiriladi, tushuntiriladi va nihoyat qoida asosida *deduktiv* bosqichga o’tiladi.
- Darsda xorijiy tildan, avvalo, muloqot vositasi sifatida foydalaniladi, biroq ayrim hollarda ona tilidan ham foydalanish mumkin.
- Kommunikativ yondashuvda quyidagi faoliyatlarga ustuvorlik beriladi:
 - a) vizual va yozma materiallar asosida muayyan vazifani bajarishni nazarda tutuvchi faoliyatlar. Bunda dars mashg’uloti pochta, bank, ko’cha kabi kontekstlashtirilgan vaziyatlar asosida real hayotdagi holatlarni modellashtiradi.
 - b) simulyatsiya va rolli o’yinlar. Rolli o’yinlar ko’proq teatrlashtirilgan xarakterga ega bo’lib, unda talabalar oldindan belgilangan ijtimoiy rollarni bajaradilar.

Shuningdek, turli leksik, grammatik va kommunikativ maqsadlarga yo’naltirilgan o’yinlardan ham foydalaniladi. Bunda talabaning xorijiy tilda ravon gapirishi va o’z fikrini ifodalash imkoniyatlarini rivojlantirishdan oladigan zavqiga alohida e’tibor beriladi.

Xulosa. Umuman olganda, fransuz tilini xorijiy til sifatida o’qitish metodologiyalarining rivojlanishi an’anaviy metodologiyadan zamonaviy kommunikativ yondashuvgacha bo’lgan uzluksiz takomillashuv jarayonini aks ettiradi. Bunda har bir metodologiya o’z davrining lingvistik, psixologik, pedagogik va ijtimoiy ehtiyojlari asosida shakllanib, avvalgi metodologiyalarning ayrim jihatlari saqlagan holda yangi tamoyillar bilan boyib borganligini ko’rish mumkin. Tadqiqotdan anglashiladiki, an’anaviy metodologiyada grammatika va tarjimaga, bevosita va faol metodologiyalarda esa og’zaki nutq, amaliy faoliyat hamda induktiv o’rganishga ustuvorlik berilgan. Audio-og’zaki va audiovizual metodologiyalarda texnik vositalar, takrorlash, taqlid va strukturaviy mashqlar muhim o’rin egallagan bo’lsa, kommunikativ yondashuvda tilni real muloqot vositasi sifatida qo’llash va kommunikativ kompetensiyani shakllantirish markaziy maqsadga aylangan. Shu jihatdan, metodologiyalarning tarixiy taraqqiyoti xorijiy tillarni o’rgatishda shakl va qoidaga yo’naltirilgan yondashuvlardan mazmun, muloqot, amaliy faoliyat va talaba ehtiyojlari hamda imkoniyatlariga yo’naltirilgan yondashuvlarga bosqichma-bosqich o’tishni ko’rsatadi, deyish o’rinlidir. Mazkur metodologik tajribalarning zamonaviy fransuz tili ta’limida turli metod va usullarni maqsadga muvofiq tanlash va dars mashg’ulotlariga uyg’unlashtirish

uchun muhim nazariy-metodik asos sifatida xizmat qilishini ta’kidlash muhimdir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Hojiyeva, G.S. Xorijiy til amaliy mashg‘ulotlarini tashkil etishda zamonaviy pedagogik texnologiyalardan samarali foydalanish usullari. Monografiya. – Buxoro: “Sadriddin Salim Buxoriy” Durdona, 2026. – B.24.
2. Jalolov J.J. Chet til o‘qitish metodikasi: chet tillar oliy o‘quv yurtlari (fakultetlari) talabalari uchun darslik. – O‘qituvchi, 2012. – B.432.
3. Ўзбек тилининг изоҳли луғати. 5 жилдлик. 2-жилд. – Тошкент, “Ўзбекистон миллий энциклопедияси”, 2008. – Б.582-283.
4. Ўзбек тилининг изоҳли луғати. 5 жилдлик. 3-жилд. – Тошкент, “Ўзбекистон миллий энциклопедияси”, 2008. – Б.379.
5. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.Мирзиёевнинг 2021-йил 6-майдаги чет тилларни ўқитиш тизимини такомиллаштириш чора-тадбирларига бағишланган видеоселектор йиғилишидаги нутки. Электрон ресурс: <http://www.gazeta.uz.videosselector>.
6. Beacco, J.C. (1995). “La Méthode Circulante et les Méthodologies Constituées” *Le Français dans le monde (Recherches et Applications)*. Numéro spécial “Méthodes et Méthodologies”, janvier, pp. 34-41.
7. Chacín J., Peña D., Márquez M. Principes méthodologiques utilisés par les enseignants de français au niveau secondaire. Synergies. Venezuela. N° 5 (2009-2010) pp. 205 – 223.
8. Dictionnaire de Didactique du Français, 2003.
9. Galisson, R. (1999) La Formation en Questions. Paris: CLE International.
10. Pendanx, M. (1998). *Les Activités d’apprendissage en classe de langue*. Paris: Hachette.
11. Puren, C. (1988). *Histoire des méthodologies de l’enseignement des langues*. Paris: Nathan-Clé International, Col. DEL.
12. Weisbord, (1995). *Methodology, Approaches and Techniques*. New York: Hammond/Royal.
13. <https://fledu.uz/>

MUNDARIJA

PEDAGOGIKA, PSIXOLOGIYA VA METODIKA	
SHAXSDA SOG‘LOM TURMUSH TARZI KO‘NIKMASINI RIVOJLANTIRISH Rahimboyev Rustamjon Abdurahmon o‘g‘li	4
O‘ZBEK VA INGLIZ SOMATIK MAQOLLARIDA KONSEPTUAL METAFORA, METONIMIYA VA PRAGMATIK VAZIFALAR Xamdamova Gulshan Xamroyevna	9
TALABALARNING INGLIZ TILIDA O‘QISH KO‘NIKMALARINI RIVOJLANTIRISHDA PSIXOLOGIK OMILLARGA YO‘NALTIRILGAN INTERAKTIV METODLARDAN FOYDALANISH METODIKASI Turayeva Xurshida Toxirovna	16
BOSHLANG‘ICH TA‘LIMDA TASVIRIY SAN‘ATNI STEAM YONDASHUVI ASOSIDA O‘QITISHNING DIDAKTIK TAMOYILLARI Ibadullayeva Shaxnoza Ilxamovna, G‘ulomova Shahruza Faxritdinovna	21
BOSHLANG‘ICH SINFLARDA TASVIRIY SAN‘AT DARSLARINI INTEGRATIV YONDASHUV ASOSIDA TASHKIL ETISH METODIKASI Ibadullayeva Shaxnoza Ilxamovna, Boymuradova Tursuntosh Ilhom qizi	28
FORMATIV BAHOLASHNING “360 DARAJA” MODEL: INGLIZ TILI DARSLARIDA O‘Z-O‘ZINI, O‘ZARO VA O‘QITUVCHI TOMONIDAN BAHOLASHNI INTEGRATSIYA QILISH METODIKASI Xoldorova Shahlo Shuhratjon qizi	34
BOLALARNI MAKTABGA TAYYORLASHDA PEDAGOG VA TARBICHILARINING KASBIY MALAKALARI ASOSIDA PSIXOLOGIK TRENINGLARDAN FOYDALANISHNING UMUMIY ASOSLARI Jo‘rayeva Dilnoza O‘ktam qizi	40
BO‘LAJAK BOSHLANG‘ICH SINF O‘QITUVCHILARIDA ADAPTIV PEDAGOGIK TAFAKKURNI RIVOJLANTIRISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH Kuldosheva Sabohat Otamurodovna	44
BOSHLANG‘ICH SINF O‘QUVCHILARI BILAN O‘TKAZILADIGAN JISMONIY TARBIYA MASHG‘ULOTLARINING XUSUSIYATLARI VA SHAKLLARI Ibadova Zamira Rashidovna	51
BOSHLANG‘ICH SINF O‘QUVCHILARIDA IJTIMOIIY-MA‘NAVIY QADRIYATLARNI SHAKLLANTIRISH (TARBIYA FANI MISOLIDA) Jabborova Azizaxon Husniddin qizi	58

XORIJIY TIL O'QITUVCHILARI TOMONIDAN FRANSUZ TILINI O'RGATISHDA QO'LLANILADIGAN METODOLOGIK TAMOYILLAR Hojiyeva Gulchehra Salimovna	65
INNOVATIVE EDUCATIONAL TECHNOLOGIES FOR DEVELOPING ENTREPRENEURIAL CULTURE AMONG UNIVERSITY STUDENTS IN THE CONTEXT OF GLOBALIZATION Niyazov Mirshod Khayatovich	74
RAQAMLI TA'LIMDA SUN'YI INTELLEKT: PEDAGOGIK LOYIHALASHNING YANGI YONDASHUVLARI Xolliyev Nurbek Askarovich	79
"TALABALAR SPORT FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING ILMIY-METODIK ASOSLARI" Jo'rayeva Zarifa Oltinboy qizi	89
SOG'LOM TURMUSH TARZINING MA'NAVIY ASOSLARI Rahimboyev Rustamjon Abdurahmon o'g'li	95
PEDAGOGICAL CONDITIONS AND A TASK-BASED MODEL FOR DEVELOPING THE SPEECH COMPETENCE OF FUTURE ENGLISH LANGUAGE TEACHERS Zaripova Soxiba Orif qizi,	100
RAQAMLI TA'LIM SHAROITIDA INGLIZ TILINI O'QITISH METODIKASINI SUN'YI INTELLEKT TEXNOLOGIYALARI ASOSIDA MODERNIZATSIYA QILISH Zokirjonova Maftuna Shuxratovna	110
BO'LAJAK O'QITUVCHILAR TAYYORLOVI: ZAMONAVIY TALABLAR VA TRANSFORMATIV RIVOJLANISH Safarova Nigora Nasillovna	118
SUN'YI INTELLEKT TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH ASOSIDA BO'LAJAK INGLIZ TILI O'QITUVCHILARINING KASBIY KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISH METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISH Yaxyayeva Madina Ibrohim qizi	124
METHODOLOGY FOR ENHANCING COMMUNICATIVE COMPETENCES OF LANGUAGE UNIVERSITY STUDENTS THROUGH THE APPLICATION OF COACHING TECHNOLOGIES. Abbasova Nargiza Kabilovna	129
SOME REMARKS ON THE WORKS OF EASTERN PANDOM Umarova Sitora Mukhlisovna	134
ICHKI TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDAGI DAVLAT DASTURLARINING O'RNI VA AHAMIYATI (O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MISOLIDA) Mo'minova Ozodaxon Dilmurodjon qizi	143
SOG'LOM TURMUSH TARZINI SHAKLLANTIRISHDA JISMONIY FAOLLIKNING O'RNI VA AHAMIYATI A.B.Jaksimuratov	145
FILOLOGIYA FANLARI	
O'ZBEK TILIDA EMOTIKON VA EMOJI BIRLIKLARINING LINGVISTIK VAZIFALARI	153

Umurzakova Zuxraxon Yusupjon qizi	
INGLIZ VA O'ZBEK LINGVOMADANIYATLARIDA "DARAXT-INSON" METAFORASI: QIYOSIY LINGVOMADANIY TAHLILI Ibragimova Gulshan Raimovna	158
ЖОМИЙ ВА НАВОИЙ ШЕЪРИЙ ИДИОСТИЛИНИ ҚИЁСИЙ-ЛИНГВОПОЭТИК ТАДҚИҚ ЭТИШНИНГ НАЗАРИЙ АСОСЛАРИ Чориев Таваккал Равшанович	162
TALABALARDA YOZMA NUTQ KOMPETENSIYASINI SHAKLLANTIRISH VA XALQARO BAHOLASH MEZONLARI TAHLILI Alimardonova Malika Botir qizi	172
PRESERVATION AND TRANSFORMATION OF NATIONAL-CULTURAL COMPONENTS IN FOLK TALES RETOLD BY GENERATIVE ARTIFICIAL INTELLIGENCE Fayyozjon Azimov	176
THE FREQUENCY OF METAPHORICAL USES OF THE LEXEME YURAK IN ABDULLA QODIRIY'S BYGONE DAYS: A CORPUS-BASED ANALYSIS Shodiyeva Madinabonu Shavkat qizi	183
TARIXIY VOQEALARNING YANGICHA TALQINI (XAYRIDDIN SULTONNING "YALDO KECHASI" ROMANI ASOSIDA) UO'K 821.512.133 Xo'jamurodova Oydin Xo'jamurod qizi	192
BOLALAR SHE'RIYATIDA YUMORNING POETIK TABIATI VA UNI TAHLIL QILISH MEZONLARI	197
Qobilova Aziza Ahrorovna	
ОТ ЯЗЫКОВОГО ФЕНОМЕНА К ИССЛЕДОВАНИЮ: ФЕНОМЕН- ОРИЕНТИРОВАННОЕ ОБУЧЕНИЕ РУССКОМУ ЯЗЫКУ В УЗБЕКСКИХ ГРУППАХ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ ГЕНЕРАТИВНОГО ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА. Мустафаева Дилфуза Нематиллоевна	205
РОЛЬ ИСТОРИЧЕСКИХ ФАКТОВ В ФОРМИРОВАНИИ ОБРАЗА АМИРА ТИМУРА В УЗБЕКСКОЙ И АНГЛИЙСКОЙ ЛИТЕРАТУРЕ Пулатова Мохичехра Темировна	213
ANIQ VA TABIIY FANLAR	
CHAQIRIQQACHA HARBIY TA'LIM YO'NALISHI TALABALARNING O'QUV MASHG'ULOTLARINI TASHKIL ETISHNING QONUNIYATLARI. Aminov Pahlavon Hamid o'g'li	219
HUDUDLARDA ISHLAB CHIQRISH KUCHLARINI OQILONA JOYLASHTIRISHNING ZAMONAVIY YONDASHUVLARI Axmedova Nozima Fayzulloevna	227
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA UZOQ MUDDATLI AKTIVLAR HISOBINI YURITISHDA ERP TIZIMLARINING O'RNİ: AMALIYOT VA MUAMMOLAR Yusupova Nilufar Qasimovna	233

BIOKIMYO FANINI SUN'YI INTELLEKT TEKNOLOGIYALARINI QO'LLAB OLIB BORILGAN TAJRIBA- SINOV NATIJALARINING MATEMATIK-STATISTIK TAHLILI G.A.Ixtiyarova, J.M.Sharopov, N.Z.Eshchanova, S.M.Axmedova	239
SUN'YI INTELLEKT VOSITALARI YORDAMIDA BO'LAJAK INGLIZ TILI O'QITUVCHILARINING DARSNI LOYIHALASH KO'NIKMALARINI RIVOJLANTIRISH METODIKASI	248
Zokirova Sitorabonu Shokirjonovna	